

ОБГРУНТОВАНІСТЬ ПРОФЕСІЙНИХ НАМІРІВ СТАРШОКЛАСНИКІВ НА ПРИКЛАДІ КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ «КЕГИЧІВСЬКИЙ ЛІЦЕЙ»

Кузьма Є.А.

Науковий керівник – канд. філос. наук, доц. Дашенкова Н.М.
Харківський національний університет радіоелектроніки
(61166, Харків, пр. Науки, 14, каф. філософії, тел. (057) 70-21-465)

This work highlights the justification of the professional intentions of senior pupils on the example of the communal institution «Kegichevsky lyceum». The lyceum conducted a vocational guidance questionnaire, in which qualitative analysis includes: life plans and professional preferences, self-assessment and effectiveness of vocational guidance. The results obtained and their interpretation are presented in this article.

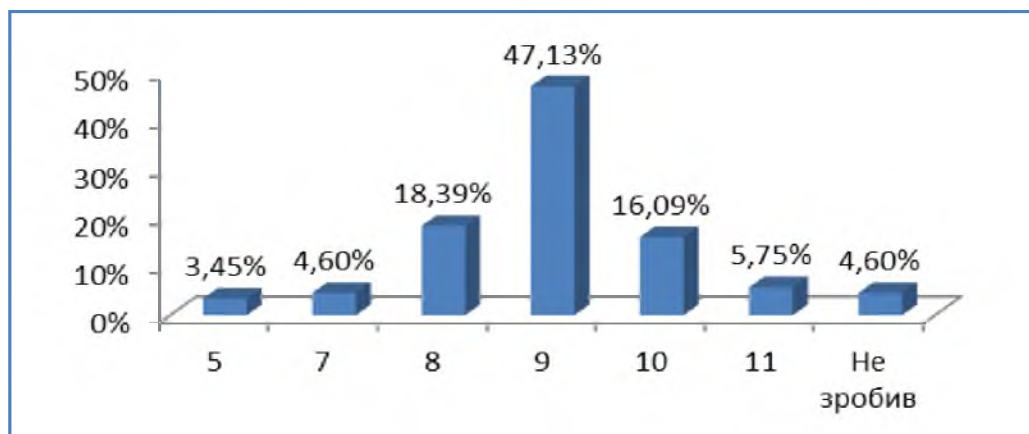
У випускному класі перед старшокласниками постає нелегкий вибір, пов'язаний з визначенням майбутнього професійного напрямку. Мало хто з підлітків чітко усвідомлює й формулює свої професійні наміри, більшість, зазвичай, погано уявляє з чим має справу. Тому є актуальним проведення профорієнтаційної роботи в школі, яка б надала допомогу в професійному самовизначенні старшокласників.

Дослідження професійних намірів підлітків, як усвідомленого ставлення до певної професійної діяльності та прагнення здобути освіту за обраним фахом, проводилося з використанням видозміненого та доповненого профорієнтаційного опитувальника [1]. В якісний аналіз анкети входять: життєві плани та професійні уподобання, оцінка власної придатності та ефективності профорієнтації.

Опитування проходило на базі комунального закладу «Кегичівський ліцей». Загалом в анкетування взяли участь 87 старшокласників: 60,9% складають учні 9-го класу, 24,1% – десятикласники, 14,9% – одинадцятикласники; 41,4% опитаних респондентів мають 14 повних років, 31% – 15 років, 23% – 16 років та 4,6% – 17 років.

Дослідження щодо життєвих планів та професійних уподобань майбутніх випускників показало, що переважна більшість планує продовжити навчання у ВНЗ, або в технікумі (коледжі), а це близько 92% опитаних, приблизно 7% не визначилися, а решта прагне стати на роботу. Найбільш популярними професіями стали: юрист, інженер, викладач, лікар та менеджер, а головним фактором їх вибору 31% школярів назвали інтерес та творчість в роботі, 26,4% – гарний заробіток, 21,8% – користь для суспільства, 11,5% – відповідність роботи власним можливостям та 9,2% – високий статус професії.

Побачити в якому класі учні здійснили свій професійний вибір можна за допомогою діаграми, наведеної нижче.

Стосовно модуля оцінки власної придатності для професії отримано наступні дані. Найпопулярнішими предметами, знання яких необхідні представнику обраної учнем професії, стали: українська мова та література, математика, іноземна мова. Переважна більшість – майже 92% старшокласників – помічали за собою прояв професійно важливих якостей під час навчання, самостійної роботи, або ж відвідин факультативів. Спілкуються про свій професійний вибір старшокласники переважно з батьками (62,1%) та друзями (18,4%), 10,3% опитаних не обговорюють ні з ким, а найменше діляться з вчителями (9,2%). Остаточне рішення з вибору професії більшість випускників прийняла самостійно (79,3%), значимий вплив батьків зазначили 11,5% учнів, друзів – 5,7%, а вчителів – 3,4%.

Цікаві результати було отримано за модулем ефективності профорієнтації. Майже 80% хотіли б проходити подібні анкетування та відвідувати профорієнтаційні заходи, що свідчить про певні вагання у своєму виборі. Багато підлітків мають чітке, або наближене уявлення про умови роботи (майже 95% опитаних) та про місця, де можна отримати підготовку з обраної професії (приблизно 76% опитаних). Не зважаючи на високі показники обізнаності в обраній професії, назвати подібні, близькі професії змогли не всі, а лише 32% учнів. Майже порівну розділилися думки про остаточність прийнятого рішення.

Отже, переважна більшість опитаних старшокласників виявили високий рівень в професійному самовизначенні. При цьому значна частина підлітків має досить усталені життєві плани. Власна придатність до професії у школярів проявлена посередньо, а ефективність профорієнтації є хорошою, адже більшість випускників обрали професію.

Перелік посилань

1. Зеер Э. Ф. Профориентология. Теория и практика. Учебное пособие для высшей школы. / Э. Ф. Зеер, А. М. Павлова, Н. О. Садовникова. – Москва: Академический проект, 2004. – 192 с.

2. Білоус Р. М. Психологічні особливості формування професійних намірів старшокласників в умовах профільної освіти: дис. канд. псих. наук: 19.00.07 / Білоус Р. М. – Київ, 2010. – 295 с.